

การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้
MODEL DEVELOPMENT OF THE ACADEMIC ADMINISTRATION TO
ENHANCE THE STUDENT QUALITY IN THE CHARITABLE SCHOOLS OF
BUDHIST TEMPLES IN AREAS OF SOUTHERN PROVINCES

ธริศร เทียบปาน
นิรันดร์ จุลทรัพย์
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
วันชัย ธรรมสัจการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของรูปแบบ สร้างรูปแบบ ตรวจสอบรูปแบบ และการนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้

การศึกษาใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานโดยการศึกษาเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจาก สถานศึกษาที่มีคุณภาพ ประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่าง 5 โรงเรียน จำนวน 20 คน เพื่อสร้างองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพ และการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 13 โรงเรียน จากผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้างานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระ รวมทั้งสิ้น 52 คน แล้วนำผลที่ได้ไปจัดสนทนากลุ่ม เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพ จากนั้นนำรูปแบบที่ได้ไปทดลองใช้จริงในโรงเรียน ทำการประเมินผล ปรับปรุง พัฒนารูปแบบก่อนนำไปใช้ต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า

1. ตัวแปรตำแหน่งอำนาจการกำกับระดับปฏิบัติงานวิชาการมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการดำเนินงานของโรงเรียน หัวข้อการกระจายอำนาจให้บุคลากรระดับต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัว ในการบริหารงานวิชาการ

2. การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยได้นำเสนอคู่มือการทดลองใช้เป็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้ ประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้คู่มือ ลักษณะของคู่มือ วัตถุประสงค์ของคู่มือ การวัดและประเมินผล ส่วนการดำเนินงานตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ มี 5 ด้าน คือ 1) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ 3) ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการ 4) ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ และ 5) ด้านขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

3. การตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการ การตรวจสอบรูปแบบกระทำโดยการนำคู่มือรูปแบบการบริหารงานวิชาการไปทดลองใช้กับโรงเรียนแจ้งวิทยา ได้ผลการประเมินคุณภาพการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการ มีตัวบ่งชี้รายการประเมินทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับคุณภาพดีและดีมาก มีเพียงประเด็นเดียวที่อยู่ในระดับพอใช้ คือ การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ งานวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนกับโรงเรียน หน่วยงานและสถาบันอื่น นั้นแสดงว่า ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนางานวิจัย สร้างผลงานทางวิชาการของครูให้มากขึ้น

4. การศึกษาแนวทางนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการ ได้แนวทางการนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยการระดมความคิดเห็นของผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้ และการบูรณาการการสอนความรู้คู่คุณธรรม มีการนำเสนอแนวทางรูปแบบการบริหารงานวิชาการไปใช้ในแต่ละสถานศึกษาก็จะมีความแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละสถานศึกษานั้น ๆ มีการวัดและประเมินผล เพื่อนำผลมาปรับปรุงในกระบวนการต่าง ๆ ทุกครั้งอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารงานวิชาการ, คุณภาพผู้เรียน, โรงเรียนการกุศล

Abstract

The research investigated the model development of the academic administration to enhance the student quality. It also aimed to find out the current state of the model, to establish the model, to examine, and to apply the model of the academic administration model. Nevertheless, enhance the quality of students in the charitable schools of Buddhism temples in the southern province.

Research qualitative methodology used the in-depth interviewing with representatives of 5 schools 20 person which are high-quality, successful and original. In order to create the elements of the academic administration model that is high-quality and to originate the questionnaires for quantitative methodology to collect data with sample who are selected from the simple random sampling method as 13 schools. Sample comprised of directors, deputy directors, academic chiefs, and heads of the content groups totally as 52 persons. The results would be data for preparing the focus group in examining the quality academic administration model. After that, the model would be tried to use in schools for evaluating and improving the model before bringing it to use.

The result of research found that

1. The difference as variables of the school director position and the academic practice level. It was different among means of the school performances, the academic leadership, the decentralization to personnel in various levels for flexible in the academic administration.

2. Academic administration model, the researcher presents the handbook of model development of the academic administration to enhance the student quality in the charitable schools of Buddhist temples in areas of southern provinces, they had manual, how to use, details, objectives,

measurement and evaluation administration. The scope of academic administration had 5 aspects were 1) academic leadership 2) participation in academic administration 3) developing in academic team, 4) process of academic administration on equitable concept, and 5) scope of academic administration

3. Checking the education model, after using the educational model in Jangwittaya School's students and evaluated it. The result showed that all assessment items were in criteria of very well and good qualities, while the academic accomplishment publication or the development on quality of the study by teaching with schools, authorities, and other institution were normally. This research suggested to administrators need to stipulated the academic accomplishment publication, the researches and learning development with the other school or institutions. They should support the academic teacher works for enhancing the quality teachers for teaching.

4. Academic administration model approach, the research found the method of academic administration model by the subject teachers' seminar and integrated the moral and ethical in teachings. Strategic implementation of any schools has different contexts, so they have to check and improve the methodology continuously.

Keywords: Academic administration model, Student quality, charitable school.

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 2 มุ่งกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชนและภาคเอกชน ทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล โดยยึดหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม การมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า มีความโปร่งใสเป็นธรรม ตรวจสอบได้ นำระบบและวิธีการบริหารแนวใหม่มาควบคู่กับการบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และเสมอภาคกับคนไทยทุกคน มาตรา 43 การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนให้มี

ความเป็นอิสระโดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับของรัฐ (สัมมา ธรณิตย์, 2556)

การบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารต้องศึกษารูปแบบ (model) ในการบริหารว่าจะพัฒนาอย่างไรไปสู่เป้าหมายให้มีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสมกับบริบทและปัจจัยต่าง ๆ ของการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารต้องเข้าใจระบบงานขององค์กรอย่างเป็นระบบ หรือองค์ประกอบย่อยของระบบภายใน และระบบภายนอกขององค์กร ซึ่งมีความสอดคล้องกับ (ธีระ รุญเจริญ, 2553) การบริหารการศึกษามีความแตกต่างจากการศึกษาในอดีต เป็นการบริหารที่สามารถเปิดเผยให้แก่สาธารณชน และบุคคลที่มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้รับทราบและตรวจสอบได้ การบริหารการศึกษาของแต่ละโรงเรียนซึ่งเป็นผลดีกับโรงเรียนว่า จะได้รับการยอมรับ ความเชื่อถือ ความมั่นใจด้านคุณภาพจากผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งการบริหารโรงเรียนในปัจจุบันต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการบริหารให้มีความสำคัญกับการพัฒนา ซึ่งมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง จึงจำเป็นที่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ใฝ่รู้และพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โดยการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาตนให้เป็นมนุษย์สมบูรณ์ มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญาและก่อให้เกิดความสุขตามศักยภาพ การบริหารการศึกษามุ่งให้เกิดผลดีบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนที่ต้องรู้ และเข้าใจจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาและร่วมมือกัน

สถานการณ์ในปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนมีการแข่งขันกันในระดับสูง เนื่องจากหลายหน่วยงานที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น จัดการศึกษาในระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ละสถานศึกษาต้องพยายามพัฒนาด้านการบริหารงานในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพยิ่งขึ้น ผู้ปกครองที่มีความสนใจที่จะส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน เช่น การเน้นเรื่องภาษาต่างประเทศ มีภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น โครงการห้องเรียนพิเศษ English Program (EP) และ Mini English Program (MEP) หรือการเรียนการสอนระบบสองภาษา การสนับสนุนโดยให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน เพราะผู้ปกครองจะนำนักเรียนเข้าศึกษาในโรงเรียนเอกชน มีความหวังว่าบุตรหลาน

ของตนจะได้รับการดูแลเอาใจใส่และรับความรู้อย่างเต็มความสามารถ ถึงแม้ว่าจากการศึกษาในโรงเรียนเอกชนโดยทั่วไปจะต้องเสียค่าใช้จ่ายมากกว่าของรัฐบาล ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ทางการบริหารการศึกษาในเชิงรุกให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ การบริหารโรงเรียนเอกชนมีความคล้ายคลึงกันกับการบริหารธุรกิจ ต้องอาศัยบุคคลที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ได้รับงบประมาณในการสนับสนุน การดำเนินงานต้องมีวัสดุสิ่งของตามความต้องการของหน่วยงาน เพื่อตอบสนองต่อโครงการและแผนงาน ต้องมีระบบการบริหารที่ดี มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้ประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้ มีจำนวน 14 โรงเรียน เป็นโรงเรียน ที่มีลักษณะพิเศษต่างจากโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไป คือ เป็นการเพิ่มโอกาสให้กับนักเรียนกลุ่มที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาและขาดแคลนทุนทรัพย์ ให้มีคุณภาพเท่าเทียมกับนักเรียนในโรงเรียนอื่น ๆ ซึ่งส่งผลต่อการบริหารจัดการให้มีมาตรฐานเช่นเดียวกับโรงเรียนในระดับเดียวกันที่สังกัดหน่วยงานอื่น โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้ ต้องใช้ระบบการบริหารที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาคุณภาพโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เน้นให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานมีคุณธรรม จริยธรรม รักการเรียนรู้ รักความมุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศ มีโครงสร้างหลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ผลจากการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-net) ปีการศึกษา 2557-2559 ไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานวิชาการ อันเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารโรงเรียน เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนได้เสียจะต้องรับรู้เรื่องราวและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเพื่อนำไปพัฒนาได้ตามเป้าหมายและให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โรงเรียนการกุศลของวัด ในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้ ได้ใช้วิธีการในการพัฒนาคุณภาพเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้เรียนให้ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์

การบริหารงานวิชาการโดยผู้อำนวยการสถานศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพที่สอดคล้องและสอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ศักยภาพของผู้เรียน รวมถึงบุคคลในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่มาจากพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน (บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 2560) งานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถ ของผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากรองานวิชาการเป็นงานหลักที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินการกระตุ้น ส่งเสริมร่วมมือกันในการปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนอยู่เสมอ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ , 2553) และ (กาญจนา เรืองมนตรี และธรินธร นามวรรณ, 2554) กล่าวว่า งานวิชาการถือเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษาและงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา

รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล จึงเป็นหัวใจหลักสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับโรงเรียน ผู้บริหารย่อมผลักดันให้คุณภาพทางวิชาการให้เกิดรูปแบบในการปฏิบัติงานที่จะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ การพัฒนาทีมงานวิชาการให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ตลอดจนการนำกระบวนการบริหารที่ทันสมัย ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพพร้อมที่จะขับเคลื่อนภารกิจและขอขบคายการดำเนินงานวิชาการ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิผลทางวิชาการในโรงเรียน ย่อมแสดงให้เห็นได้ว่า รูปแบบหรือวิธีการบริหารวิชาการที่ผ่านมายังไม่เป็นที่ชัดเจน

ผู้วิจัยวิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการที่มาส่วนเกี่ยวข้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ กล่าวคือ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการศึกษาสภาพของปัญหา แนวทางในการพัฒนางานวิชาการ เพื่อแก้ปัญหาและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาแนวทางในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชน เพื่อจะได้ข้อมูลมาเป็นแนวทางสำหรับการบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของรูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้

2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้
3. เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้
4. เพื่อศึกษาแนวทางการนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้ไปใช้

วิธีการดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัยเป็นการศึกษาใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานโดยการศึกษาเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึกจากสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่าง 5 โรงเรียน จำนวน 20 คน เพื่อสร้างองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพ และการศึกษาเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 13 โรงเรียน จากผู้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้างานวิชาการ และ หัวหน้ากลุ่มสาระ รวมทั้งสิ้น 52 คน แล้วนำผลที่ได้ไปจัดสนทนากลุ่ม (Group Discussion) เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพ การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดย

1. ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพ และสร้างแบบสัมภาษณ์และระบบสังเกตการศึกษาตัวแบบสถานศึกษา
2. ศึกษาตัวแบบสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ประสบความสำเร็จและเป็นแบบอย่าง จำนวน 5 โรงเรียน โดยสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบของการเรียนวิชาการที่มีคุณภาพ
3. สร้างองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างการพัฒนาารูปแบบการบริหารงานวิชาการ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพของโรงเรียน สังกัด
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

1. นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 13 โรงเรียน โดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย แต่ละโรงเรียนจำนวน 4 ชุด จากผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้างานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระฯ จำนวนรวม 52 คน
2. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ไปจัดสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารวิชาการ
3. จัดทำรูปแบบการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน โดยปรึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิ
4. จัดทำคู่มือการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารวิชาการที่ได้

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

1. ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่กำหนดจำนวน 1 โรงเรียน
2. สรุปผลการประเมินหลังการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการ
3. ปรับปรุง พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพของโรงเรียน ก่อนนำไปเผยแพร่ต่อไป

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ 1) ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ การกระจายอำนาจให้บุคลากรระดับต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนให้โอกาสครูและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันปฏิบัติงานของโรงเรียน รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายในการบริหารหลักสูตร 3) ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการ มีการสนับสนุนส่งเสริมทางสังคมด้วยการให้ข้อมูลป้อนกลับทางบวกกับครู เช่น คำชม คำยกย่อง 4) ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดดุลยภาพ มีการกำหนดมาตรฐานตัวชี้วัด สมรรถนะของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรให้เกิดดุลยภาพ 5) ด้านขอบข่ายการบริหารงาน

วิชาการ มีการ ใช้เทคโนโลยี การติดต่อสื่อสารและการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ไว้ เพื่อให้สะดวก รวดเร็วในการปฏิบัติงาน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและเครือข่ายแหล่งเรียนรู้มาจัดการเรียนการสอน การวัดผลตามสภาพจริงและหลากหลาย ควรจัดให้มีการวิจัยในชั้นเรียน และมีความ จำเป็นต้องส่งเสริมให้ครูใช้สื่อ เพื่อให้เหมาะสมกับนักเรียนและบริบททางสังคม

สภาพปัจจุบันรูปแบบการบริหารงานวิชาการ มีผลการวิเคราะห์ค่าความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ยการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการจากทั้ง 6 ด้าน สรุปเฉพาะประเด็นที่มีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปค่า t-test ที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แยกตามตัวแปรอิสระ

การดำเนินงานของ โรงเรียน	เพศ		อายุ		วุฒิการศึกษา		ประสบการณ์		ตำแหน่ง		ค่าจ้างเงินเดือน	
	ชาย	หญิง	<50 ปี	>50 ปี	ป.ตรี/ ป.บัณฑิต	ป.โท	<30 ปี	>30 ปี	อำนวยการ	ปฏิบัติ การ	<20,000 บาท	>20,000 บาท
	t	α	t	α	t	α	t	α	t	α	t	α
1.0 ด้านภาวะผู้นำ ทางวิชาการ											-2.10	.04*
1.3 การออกแบบกลยุทธ์ซึ่งจะนำไปสู่ การได้เปรียบในเชิง การแข่งขันและสร้าง โอกาสในด้านต่าง ๆ ให้แก่องค์กร											-2.23	.03*
1.4 การกระจาย อำนาจให้บุคลากร ระดับต่าง ๆ เพื่อให้ เกิดความคล่องตัวใน การบริหารงาน วิชาการ									3.55	.00**		
1.6 การกำหนด แนวทางในการ ปฏิบัติงานด้าน วิชาการ โดยมุ่ง ประโยชน์ของผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย									2.42	.02*		

[illegible]

การดำเนินงานของ โรงเรียน	เพศ		อายุ		วุฒิการศึกษา		ประสบการณ์		ตำแหน่ง		ค่าจ้างเงินเดือน	
	ชาย	หญิง	<50 ปี	>50 ปี	ป.ตรี/ ป.บัณฑิต	ป.โท	<30 ปี	>30 ปี	อำนวยการ	ปฏิบัติ การ	<20,000 บาท	>20,000 บาท
	t	α	t	α	t	α	t	α	t	α	t	α
5.9.4 การประสานความร่วมมือกับเขตพื้นที่การศึกษาในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน	-2.14	.04*										
5.10.1 การศึกษาสำรวจความต้องการในเครือข่ายเพื่อการสนับสนุน ส่งเสริมทักษะทางงานวิชาการกับองค์กรอื่น ๆ ในชุมชน			2.18	.03*							-2.10	.04*
5.11.2 การสร้างให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีพฤติกรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์			-2.07	.04*								
5.12.3 การสร้างเครือข่ายในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนของรัฐบาลและองค์กรปกครอง											2.18	.03*

หมายเหตุ * ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

df (degree of freedom) = 50

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้ ได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ข้อ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของรูปแบบการบริหารวิชาการ

จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการดำเนินงานของโรงเรียนสอดคล้องกันในทุกประเด็นของการพัฒนา พบว่ารูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1. ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ 3. ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการ 4. ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดคุณภาพ และ 5. ด้านขอบช่วยการบริหารงานวิชาการ การพัฒนาโรงเรียนด้วยการกำหนดยุทธศาสตร์ของโรงเรียน ด้วยข้อมูลจากสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และการดำเนินการจะต้องจัดให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งจากภายในและภายนอกโรงเรียน บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาใช้ยุทธศาสตร์ที่หลากหลายเพื่อสนองตอบความแตกต่างทางวัฒนธรรม ทักษะ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียน การจัดบรรยากาศภายในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ โรงเรียนควรมีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองพร้อมกันไปในขณะที่ทำงาน สอดคล้องกับ (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2554) ผู้เรียนควรสามารถเรียนรู้ได้จากแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ อย่างหลากหลายและกว้างขวางที่มีอยู่ในบ้าน โรงเรียน ชุมชนและโลก ดังนั้น สื่อการเรียนรู้จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง และกำหนดให้ครูผู้สอนมีการ ทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

ในการประเมินผลการดำเนินการของโรงเรียน มีการกำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และการใช้วิธีการวัดหลาย ๆ วิธีให้ครอบคลุมตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ซึ่ง (Bill Gibby) ได้เสนอให้ครูทำการทดสอบและสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การสังเกตพัฒนาการของนักเรียนพร้อมทั้งบันทึกไว้ ให้

นักเรียนทำบันทึกผลงานของตนเอง ประเมินผลเป็นรายบุคคลและวัดสังคมมิติ และศึกษาพัฒนาการการศึกษาของนักเรียนระยะยาว

2. การสร้างรูปแบบการบริหารวิชาการ

จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพ พบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และผลจากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำเสนอคู่มือการทดลองใช้ในรูปแบบการบริหารวิชาการที่มีคุณภาพ ผู้เรียน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้ ประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้คู่มือ ลักษณะของคู่มือ วัตถุประสงค์ของคู่มือ การวัดและประเมินผล และเพิ่มองค์ประกอบย่อยด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้นำไปใช้ การดำเนินการ ใช้คู่มือ ประกอบด้วย กระบวนการ วิธีดำเนินการ วิธีการพัฒนาพฤติกรรมที่ต้องการวัด เกณฑ์การตัดสิน ซึ่งได้กำหนดตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน และจัดทำแบบประเมินการใช้คู่มือแต่ละด้านไว้ด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาของไทย ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 (และแก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 3) พ.ศ. 2553 ในหมวด 6 มาตรา 48 ในหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

3. การตรวจสอบรูปแบบการบริหารวิชาการ

การตรวจสอบรูปแบบกระทำโดยการนำคู่มือรูปแบบการบริหารงานวิชาการไปทดลองใช้กับโรงเรียนแจ้งวิทยา ได้ผลการประเมินคุณภาพการทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้ มีตัวบ่งชี้รายการประเมินทุกองค์ประกอบ อยู่ในระดับคุณภาพดีและดี

จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า มีเพียงประเด็นสำคัญที่ควรจะต้องปรับปรุงให้อยู่ในระดับดี คือ การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนกับโรงเรียนหน่วยงานและสถาบันอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนางานวิจัย สร้างผลงานทางวิชาการของครูให้มากขึ้น จะช่วยให้มีการพัฒนาการเรียนการ

สอนได้ดีขึ้น สอดคล้องกับ (โสภา วงศ์นาเคเพ็ชร, 2553) ได้สรุปแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จะต้องมีการขั้นตอนของการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 สารแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการของสังคมชุมชนและท้องถิ่น วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม 4) นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม 5) นิเทศการใช้หลักสูตร 6) ติดตามและประเมินผลใช้หลักสูตร และ 7) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

4. การศึกษาแนวทางและนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการ

จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์ การจัดสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้แนวทางการนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยการระดมความคิดเห็นของผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้วยการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติในการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 พบว่า การนำแนวทางรูปแบบการบริหารงานวิชาการไปใช้ใน แต่ละสถานศึกษาก็จะมีความแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละสถานศึกษานั้น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เมื่อมีการปฏิบัติการสอนเสร็จแล้ว มีการวัดและประเมินผล เพื่อนำผลมาปรับปรุงในกระบวนการต่าง ๆ อยู่ตลอดทุกครั้งอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ (ปรีชา ช้างขวัญยืน และคณะ, 2542) คู่มือที่ดีนั้นควรมีลักษณะในประเด็นหลัก ๆ ดังนี้ ด้านเนื้อหาต้องถูกต้องและครอบคลุมสาระของคู่มือนั้นการจัดลำดับข้อมูลนำเสนอ เป็นขั้นตอนเข้าใจง่ายมีคำชี้แจงมีวัตถุประสงค์ชัดเจนผู้ได้อ่านแล้วสามารถนำไปปฏิบัติได้ รูปแบบของคู่มือเหมาะสม ใช้ภาษาเหมาะสมกับผู้ใช้เข้าใจง่ายมีตัวอย่างประกอบทำให้เข้าใจง่ายขึ้น และมีแหล่งสืบค้นข้อมูลหรือหนังสืออ้างอิง

สรุป

การบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารต้องศึกษารูปแบบ (model) ในการบริหารว่าจะพัฒนาสถานศึกษาอย่างไรเพื่อให้สามารถไปสู่เป้าหมายและให้การบริหารมีประสิทธิภาพมีความเหมาะสมกับบริบทและปัจจัยต่าง ๆ ของแต่ละพื้นที่ที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยได้แนวทางการนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการ โดยมีคู่มือในการดำเนินงาน ซึ่งควรที่จะนำรูปแบบดังกล่าวไปทดลองใช้ในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาอื่น ๆ ในเขตจังหวัดภาคใต้ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงจนกว่าจะเห็นว่าสามารถนำไปใช้จริงในเขตจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 ควรมีการวิจัยรูปแบบการบริหารงานในด้านกิจการนักเรียน ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป ของโรงเรียนกลุ่มการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการระหว่างโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนากับโรงเรียนในสังกัดหน่วยงานอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา เรืองมนตรี และธรรณ นามวรรณ. (2554). การบริหารวิชาการและนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการวิเคราะห์และบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. (2560). วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต, ปีที่ 13 ฉบับที่ 3. (กันยายน-ธันวาคม 2560).

- ปรีชา ช้างขวัญยืน และคณะ. (2542). เทคนิคการเรียนและผลิตตำรา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ . (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริม.
- สัมมา ธรนิตย์. (2556). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2554). การศึกษานำร่อง การใช้รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษา. โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- โสภา วงศ์นาคเพ็ชร. (2553). การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย (หน้า 30). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Bill Gibby. (ม.ป.ป.). Methods of Assessment, Theory And Practice of Curriculum Studies. Routledge: London and New York.